

Циб А.

Усім відома аксіома, що молодь – обличчя будь-якої країни. По тому, як живе молодь, чим вона живе, яке ставлення до неї з боку держави, судять про ту чи іншу країну. Звичайно, інтереси у молодих людей різноманітні: політичні, культурні, наукові тощо. І кожен гурт, група молодих людей прагне захитити свої інтереси, прагне знайти підтримку, прихильників, однодумців. Так створюються різноманітні дитячі і молодіжні організації, рухи.

Бог сотворив людину на Свій образ і подобу. Одним із виявів Божого образу є спільнотний чи суспільний характер людини. «І сотворив Бог людину на свій образ, на Божий образ сотворив її, чоловіком і жінкою, сотворив їх» (Бут.1:27). Ці слова змальовують не тільки тягу осіб протилежної статі один до одного, але несуть більш глибокий, масштабніший задум Божий. Це покликання людини до спільнотного життя у спілкуванні. Відмінності між людьми мають у Божому задумі взаємодоповнюючий і взаємозбагачуючий, а не конкурентний характер.

Отож, бачимо, що природно молодому поколінню гуртуватись у різні організації, рухи, асоціації, клуби та об'єднання.

Якщо взяти до уваги всі молодіжні організації, то їх можна поділити на кілька груп, а саме: релігійно-патріотичні, харизматичні, політичні, спортивні, наукові та інші.

Дуже часто батьки, прагнучи виховати дітей у християнському дусі та на християнських засадах, запитують: чи можуть їхні діти належати до молодіжних організацій та інших угруповань. Чи могли б ми щось запропонувати своїй дитині, щоб це не заперечувало християнським нормам чи моралі. Саме такі та багато інших питань можна почути від батьків, а також від самих підлітків. Тут перш за все варто звернути увагу, чи це молодіжне угруповання, до якого хоче належати дитина, базується на християнських засадах, чи не перекреслює патріотичних переконань, чи людина почуватиметься свobodною, та що нового і цікавого може запропонувати ця молодіжна організація. Варто звернути увагу чи опікується Церква нею, і чи існує капеланство в цій організації. Також слід познайомитись із статутом даної організації, вивчити мету та засади молодіжного руху.

Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» визначає особливості організаційних і правових засад, утворення та діяльність молодіжних і дитячих громадських організацій та державні гарантії забезпечення їх діяльності. Реєстрація молодіжних та дитячих громадських організацій здійснюється за правилами, передбаченими Законом України «Про об'єднання громадян». Також зазначено, хто може бути засновником дитячої, молодіжної, з вимогою представлення статуту організації, де чітко розписана мета, основні завдання та форма діяльності.

Якби прийшлося перелічити організації, які є зареєстровані в нашій державі, то напевно це зайняло б багато сторінок. Отож, хочемо запропонувати детальніше розглянути організації, які мають свою давню історію на наших землях, а саме: Спілка Української

Молоді, Пласт, Українська Молодь – Христові. Щоб щось говорити про ту чи іншу організацію, варто згадати про її заснування та історію діяльності.

Спілка Української Молоді

Спілка Української Молоді зародилася 1925 року у Києві як підпільна організація, метою якої було звільнення української нації від завойовників та створення незалежної демократичної держави. Молоді члени СУМ не хотіли миритися з поразкою визвольних змагань 1917-1920 років та окупацією України чотирма ворожими державами – більшовицькою Росією, Польщею, Румунією та Чехословаччиною. Серед засновників «перших клітин» Спілки були київські студенти. Головою організації обрали М. Павлушкова. СУМ поділялася на невеликі групи з 5 осіб для кращої конспірації. Така будова, у випадку арешту одного з підпільників, залишала недосяжними для ворога інші «підпільні клітини».

Сумівські структури швидко поширилися серед студентської та шкільної молоді, у військових частинах та училищах, по всій підрадянській Україні. Але 1929 року СУМ була викрита спецслужбами радянського режиму, її чільні члени були заарештовані і засуджені 1930 року на Харківському процесі СВУ- СУМ. Більшість засуджених не повернулися з концтаборів. Так, наприклад, Миколу Павлушкова в числі 300 інших в'язнів розстріляно за наказом начальника соловецького концтабору на честь 20 річниці жовтневого перевороту. Цікавим є те, що згодом радянська влада, на противагу підпільним українським організаціям, створила сумнозвісну комсомольську організацію, щоб неначе задовольнити потреби молодого покоління.

Після Другої світової війни, 1946 року, СУМ відновилася на чужині за ініціативою української молоді, яка перебувала в таборах для переміщених осіб в англійській, американській та французькій зонах окупації Німеччини. Відтак Спілка поширилася в багатьох країнах, де є українська діаспора.

У 50-х та 70-х роках в Україні виникали підпільні групи молоді із назвою СУМ, завданням яких була боротьба за свободу України. Таким чином, ідеї боротьби за незалежність Батьківщини, жертвовної служби Богові і Україні ніколи не завмирили в середовищі української молоді, де б вона не знаходилася.

Відродження СУМ в Україні розпочалося в кінці 80-х років, коли піднялася нова хвиля боротьби за незалежність. Влітку 1989 року організаційно оформилися перші осередки, які згодом поширилися усюю Україною. У травні 1990 року в Івано-Франківську відбувся Всеукраїнський з'їзд, який проголосив утворення Спілки Незалежної Української Молоді. По всій країні прокотилася хвиля голосних акцій, спрямованих проти існуючого комуністичного режиму. Це був період гострого протистояння з владою, коли утверджувалася національна символіка, національна самосвідомість. Часто активістів організації арештовували, судили, поліція розганяла масові акції національно-демократичного спрямування. Відомий студентський страйк у жовтні 1990 року, який закінчився падінням уряду Масола, відбувався за активної участі студентів-сумівців.

Із проголошенням незалежності України 24 серпня 1991 року головне завдання СНУМ було виконане. Виникла потреба боротися не «проти» чогось (в даному випадку проти російської імперії), а «за» щось – за розбудову Української Держави. На Другому великому зборі Спілка приймає ряд важливих змін у статуті, визначивши виховний зміст

своєї діяльності головним напрямом роботи. Одночасно змінено назву на СУМ – Спілка Української Молоді. Цим підкреслювався перехід у новий етап існування організації – будуючий.

Виховні напрями юнацтва СУМ, що випливають з ідейно-програмних засад Спілки Української Молоді, є наступні:

1. Бог і Україна – гасло і дороговказ.
2. Знання – духовна сила і зброя.
3. Любов до України.
4. Любов до ближнього.
5. Любов до України.
6. Свідомість обов'язку і відповідальності.
7. Фізична вправність, сила і здоров'я.
8. Працьовитість і творчий вияв духовних сил.
9. Самовиховання та ініціативність.
10. Честь України готов боронити.

Духовне виховання

Гасло СУМ – «Бог і Україна» – свідчить про велику роль духовного виховання в СУМі. Одне із важливих завдань, яке ставить собі спілка, – виховання української молоді на християнсько-етичних засадах і традиціях української духовності.

Традиції і мистецтво

Дуже важливий елемент виховної сумівської програми – збереження українських традицій. Сюди входить вивчення української історії, літератури та української культури загалом. СУМ організовує різдвяні вертепи, відзначає День архистратига Михаїла, який є покровителем СУМ, проводить свята св. Миколая, Івана Купала та інші українські традиційні свята.

Відпочинок

Щороку СУМ організовує ряд всеукраїнських та регіональних таборів для дітей та молоді: виховно-відпочинкові, вишкільні, спортивні, мистецькі, мандрівні, краєзнавчі та інші...

Український Пласт

Назва «пластун» – це відповідник англійського слова «скаут» (в перекладі «розвідник»). Вона походить від назви кубанських козаків-розвідників, які, підкрадаючись і вистежуючи ворога, пластували плавнями, виконуючи найнебезпечніші завдання. Український Пласт було створено у Львові, найбільшому українському культурному осередку Галичини. Перший пластовий гурток восени 1911 року заснував у Львові студент Львівської Політехніки Іван Чмола. Характерно, що ще з перших сходинок сам організатор гуртка заявив: «Наш скаутинг не має бути забавкою, а з нього має зродитися наше рідне українське військо». Іван Чмола зреалізував свої слова – програма діяльності гуртка включала стрільбу з рушниць та браунінга, практику з сигналізації, стеження, військові вправи з маршами тощо.

Організатором другого пластового осередку у Львові став Петро Франко – син славетного класика української літератури. Вчителюючи, він дещо пізніше за Івана Чмолу, у грудні 1911 року, створив таємний пластовий гурток, до якого увійшли учні

старших класів Академічної гімназії. Його гуртки переросли у достатньо широку організацію, членами якої були понад 120 осіб. Ця організація проіснувала до початку Першої світової війни. На відміну від Івана Чмоли, Петро Франко основою програми діяльності своїх гуртків обрав фізичне вправлення. Саме у гартуванні тіла він бачив основне завдання Пласту.

При тій же Академічній гімназії у Львові діяв ще один, вже цілком легальний осередок. Заснував його викладач Олександр Тисовський. Його не задовольняла існуюча рутинна система виховання і у своїх пошуках кращої методики він зупинився на скаутській. На відміну від Чмоли і Франка, які в заняттях у своїх гуртках головну увагу зосередили саме на практичних елементах (військовому і фізичному), Олександр Тисовський дотримувався «букви», і 12 квітня 1912 року перші 40 активних членів гуртка склали пробу учасника і присягу пластуна. Цей день вважається днем створення Українського Пласту. Започатковані Тисовським пластові гуртки, зважаючи на методику їх ведення, згодом назвуть «класично скаутськими».

Ідейні засади

Символіка Українського Пласту своєю основою має складові та ідею, закладені основоположником скаутінгу під час його виникнення. Водночас вона природно поєднує в собі скаутські елементи із українськими, вказуючи на те, що Пласт є українським скаутінгом. Це було закладено ще на початках Пласту, який є однією із найдавніших скаутських організацій світу. Символами Пласту є його відзнака, пластове гасло, привітання, потиск руки і пластова хустка. Ідейними символами є Три Головні Обов'язки пластуна і Пластовий Закон, а також Патрон Пласту св. Юрій.

Мета Пласту

- Сприяти всебічному, патріотичному вихованню та самовихованню української молоді на засадах хри-стіянської моралі, спираючись на ідейні засади Пласту.
- Виховувати молодь свідомими, відповідальними громадянами місцевої, національної та світової спільноти, провідниками суспільства.

Щоб досягнути цю мету, Пласт сприяє розвитку духовних, розумових, соціальних і фізичних якостей своїх членів. Плекає серед молоді традиції їхніх предків передання та розуміння історії, культури та національних традицій.

Українська Молодь – Христові

Важливою подією в історії Української Церкви, яка відбулась з благословення А.Шептицького, було створення організації «Українська Молодь – Христові» (УМХ) 1933р. У часи переслідувань припинили своє існування численні організації та товариства, серед яких була і УМХ. Але з 1990р., коли наша Церква вийшла з підпілля, діяльність УМХ була відновлена.

Мета організації УМХ – об'єднання молоді для пропагування християнської моралі, поширення хри-стіянського світогляду, популяризація в молодіжному середовищі християнського способу життя.

Основними завданнями УМХ є:

- Сприяння та допомога молоді у прийнятті християнських цінностей та підвищення її духовного рівня.
- Лекційно-просвітницька діяльність.
- Опіка та підтримка талановитої молоді.
- Відродження давніх родинно-побутових традицій, народних християнських

дійств.

- Впровадження в молодіжне середовище досягнень світової християнської науки та культури.
- Співпраця та координація діяльності молодіжних груп, спільнот в Україні та за її межами.
- Виховання у молоді поваги до минулого, пошук та збереження історичних документів, духовних, мистецьких та інших вартостей українського народу.
- Сприяння та захист законних інтересів членів УМХ.

Форми діяльності:

- Просвіта, самоосвіта, вишкіл, духовні бесіди, зустрічі, подорожі до святих місць, з'їзди та інші масові заходи християнського характеру, що не суперечать чинному законодавству України.
- Реалізація мистецьких проєктів.
- Видавництво та поширення друкованої продукції.
- Виготовлення та поширення атрибутики, необхідної для статутної діяльності.
- Створення госпрозрахункових структур з метою виконання довготермінових проєктів і здійснення господарської та іншої діяльності.

Високорозвинені народи світу досягли сучасного рівня цивілізації, економічного процвітання, надійної гарантії своєї безпеки передусім завдяки активній діяльності тієї частини суспільства, яка є його елітою. Кожна еліта дбає, насамперед, про своїх наступників, про свою зміну. Вона виховує молоде покоління, де беруться до уваги християнські засади, правдива історія свого народу, традиції, культура. Виховується готовність служити своєму народові жертвовно, у посвяті. Така молодь – це майбутні провідники свого народу, його цвіт. Саме це є метою вищезгаданих організацій. А для тих, які прагнуть допомогти молодому поколінню у вихованні, хочеться нагадати слова Христа: «Хто ж спокусить одне з цих малих, що вірують, – краще було б такому, якщо б йому повішено на шию жорновий камінь та викинено в море».

Циб А. Молодь – обличчя будь-якої країни // Слово № 4 (29), вересень-жовтень 2006, с. 13-15